

In deze editie

NEM: Netwerk Ecologische Monitoring	1
Meer dan 200 locaties Braakbalmonitoring	1
Http://www.xs4all/~zoogdier/	1
Folder 'Vleermuizen in huis'	2
Nestkasten-onderzoek	2
Natuurgraadmeters	2
'Vleermuiskolonie' tellingen	2

NEM: Netwerk Ecologische Monitoring

Op 24 juni hebben vertegenwoordigers van de ministeries van LNV, VROM en V&W en van de rijksinstituten RIVM en CBS het samenwerkingsovereenkomst van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM) ondertekend. Daarmee is het opbouwen en in standhouden van dit netwerk officieel van start gegaan. De vleermuis-, de kleine zoogdier- en de dagactieve zoogdiertellingen maken onderdeel uit van dit netwerk.

Het NEM moet jaarlijks gegevens over de aantalsontwikkelingen van flora en fauna opleveren, die gebruikt kunnen worden om de uitvoering van het Natuurbeleidsplan te toetsen en om een vinger aan de pols te houden van de natuurkwaliteit in het algemeen. Om dit mogelijk te maken zijn de eisen die aan de telgegevens gesteld worden en de snelheid waarmee ze aangeleverd worden wat verscherpt. In voorgaande kwartaalverslagen en tijdens proco-overleggen is al ingegaan op de consequenties hiervan voor Zoogdiermonitoring. Eén daarvan is het afgelopen kwartaal uitgevoerd: de ondersteuning van de PTT-vleermuistellingen en van de roepende mannetjestellingen door Zoogdiermonitoring is gestopt. Er waren te weinig routes om landelijke trends te berekenen.

Tijdens de ceremonie rond de ondertekening is nogmaals het belang van de vrijwilligers bij de uitvoering van de tellingen benadrukt.

Zonder hun inzet is het monitoren van dieren en planten op de huidige schaal niet mogelijk. De VZZ en de andere Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's) zullen de ondertekenaars van het NEM hierop blijven wijzen.

Meer dan 200 locaties Braakbalmonitoring

De afgelopen maanden is het aantal locaties waar braakballen worden verzameld de 200 gepasseerd! Vooral dankzij de bijdragen van een aantal 'grote' verzamelaars (zoogdieren kerkuilenwerkgroepen), maar ook 'kleine' verzamelaars hebben zich aangemeld. Niet alle braakballen worden primair in het kader van de Braakbalmonitoring verzameld, maar wel op een voor de Braakbalmonitoring bruikbare wijze. Op deze manier zijn de braakbalgegevens voor meerdere doeleinden geschikt (denk bijvoorbeeld aan provinciale atlanten). Op dit moment worden de formulieren door het CBS gedigitaliseerd.

<http://www.xs4all/~zoogdier/>

De VZZ website is nu echt in de lucht. Degene die al een kijkje hebben genomen zal het zijn opgevallen dat er onder het kopje "werkgroepen" nog een hoop lege links zijn. Wanneer er werkgroepen zijn die een site hebben of informatie hebben die zij op de site willen zetten, laat het ons weten. Er kan

dan een link gemaakt worden of zelfs een pagina.

‘Vleermuizen in huis’

Hij heeft lang op zich laten wachten, maar hij is er: de herdruk van de brochure ‘Vleermuizen in huis’. De provincies die een herdruk besteld hadden, hebben die al enkele weken in huis. Bewoners van huizen met vleermuizen, die graag meer willen weten over deze dieren, kunnen bij de provincie of de provinciale vleermuiswerkgroep de brochure aanvragen. De namen van de contactpersonen staan ook op de internetpagina’s van de VZZ: www.xs4all.nl/~zoogdier/.

Nestkasten-onderzoek

Als alternatief voor de deelmeetnetten PTT- en RM-vleermuizen, wordt op dit moment bekeken wat mogelijk is met het tellen van (met name ruige dwerg)vleermuizen in vleermuis- en vogelnest-kasten. Meer daarover op het Proco-overleg in oktober.

Natuurgraadmeters

Het kortgeleden opgerichte Natuurplanbureau, dat jaarlijks in opdracht van het Rijk over de toestand van de natuur zal rapporteren - o.a. via Natuurbalansen en Natuurverkenningen - presenteerde op 16 juni haar ideeën over natuurgraadmeters. Met natuurgraadmeters wordt de kwaliteit van de natuur in een bepaald ecosysteem of in relatie tot een bepaald milieuthema (verzuring bijvoorbeeld) weergegeven ten opzichte van een referentiewaarde. Enkele natuurgraadmeters maken gebruik van de gegevens die in het kader van het NEM verzameld worden. Dit geldt bijvoorbeeld voor de Ecologische Kapitaal Index (EKI). Hiervoor worden de landelijke indexen van zoogdieren, vogels, vlinders, reptielen enz. gecombineerd tot één ‘natuurindex’. Over het berekenen van zo’n index wordt nog gediscussieerd tussen de PGO’s en het Natuurplanbureau. Ook het berekenen van de referentiewaarden vraagt

nog om een nauwkeurig onderzoek. De VZZ zal dit doen voor de niet-vliegende zoogdieren. De Stichting Vleermuisbureau heeft dat al gedaan voor de wintertellingen van de vleermuizen.

‘Vleermuiskolonie’-tellingen

Het telseizoen voor de kolonietellingen zit er alweer voor een groot deel op. Hoewel formulieren vaak (te) laat worden ingeleverd, kan het ook andersom. Veel huis-koloniehouders, stuurden hun antwoordkaartjes al terug voordat de telperiode was begonnen. Soms met en soms ook zonder dat er een vleermuis was waargenomen. Hierdoor is het mogelijk dat een kolonie gemist wordt, die een tijdje later toch op de oude plek terugkomt. Het volgende seizoen zal er daarom extra aandacht worden besteed aan deze zaken. De frequente verhuizingen van kolonies blijft trouwens een lastig probleem, wat enigszins ondervangen kan worden door het tellen in telgebieden. Helaas was het aantal getelde telgebieden in 1998 zelfs afgenomen t.o.v. vorig jaar. Dit is dus een aandachtspunt voor ZM en het Proco-overleg. Wellicht is het mogelijk om wijkbewoners intensiever te betrekken en simultaantellingen in een woonwijk te organiseren.

Voor de registratie van de waarnemingen zijn dit jaar nieuwe formulieren en handleidingen verstuurd. Daarnaast wordt er regelmatig gevraagd naar een digitale invoermogelijkheid. Dit najaar wordt een begin gemaakt met de ontwikkeling van zo’n module. Voorzichtig optimistisch; misschien volgend seizoen al te gebruiken?

In het volgende nummer o.a.:

* EKI-waarden Wintertellingen

Ieder kwartaal maakte het team van Zoogdiermonitoring een kort verslag van bestuurlijke activiteiten en de voortgang van de deelmeetnetten. Dit wordt verspreid onder Provinciale Coördinatoren: de telganger. Heb je opmerkingen, ideeën, mededelingen met betrekking tot Zoogdiermonitoring? Geef ze door voor 8 oktober 1999 en ze komen in de Telganger. Tot ziens! Mieuw van Dienenhoven, Vilmar Dijkstra, Maurice La Haye en Dennis Wansink.